

Baltagul - Caracterizare Vitoria Lipan

Vitoria inmagazineaza experienta milenara a unei lumi de pastori, descifreaza psihologia oamenilor, in conceptia sa despre lume traditiile au un rol hotarator, citeste semnele timpului. Are o serie de virtuti: frumuseti, demnitate, inalt caracter, statornicie morala, inteligenta, perseverenta, este apriga, indarjita; posedea si attributele eroului homeric.

Portretul Vitoriei Lipan la inceput este static, obrazul ei "parca era un portret neclintit", construit din linii care sunt directionate din exterior spre interior: "Ochii ei caprai in care parca rasfrangea lumina castanie a parului, erau dusi departe". Personajul trece printr-un proces de interiorizare, incearca sa devina fiinta launtrica: "acei ochii aprigi si inca tineri cautau zari necunoscute". Meditatiea reclama izolarea: "in singuratatea ei, femeia incearca sa patrunda pana la el. Nu putea sa-i vada chipul". Se pune deci accentul pe adancimea vietii afective: "se desfacuse incet-incet de lucruri si intrase oarecum in sine", dar aceasta interiorizare este ceruta si de un anumit ritual.

Vitoria Lipan poate fi considerata o eroina tragica, ea fiind "un caracter cristalizat" care are dominanta statornicia, consecventa. Este apriga voluntara si iluminata. Ea face un act justitiar si aplica, cu mare tenacitate, "un mandat etic".

Constantin Ciopraga aminteste ca aceasta munteanca inmagazineaza experienta mileara a unei lumi de pastori, ea descifreaza psihologia oamenilor, in conceptia sa despre lume traditiile au un rol hotarator, citeste semnele timpului. Are o serie de virtuti: frumuseti, demnitate, inalt caracter, este apriga, indarjita.

In tesatura romanului suna doua structuri. Una este simbolica, mitica, cealalta este epica, realista. Intre cele doua structuri exista interferente. Nechifor Lipan circula dintr-o structura in alta, lucru care il face vulnerabil. Aceasta ambiguitate insa nu dauneaza Vitoriei. In scena descoperirii ramasitelor pamantesti ale lui Nechifor Lipan, Vitoria este separata deoarece isi da seama ca intre acele doua lumi nu exista o comunicare: slujbasi nu au participat la durerea ei. Vitoria Lipan este animata de sentimentul datoriei si al justitiei. Mobilul ei este descoperirea adevarului. Ceremonialul inmormantarii reprezinta pilonul principal, Nechifor Lipan, in locul care i se cuvea, intr-un sistem existential de unde lipsea nemotivat.

In actiunea sa Vitoria Lipan dovedeste spirit justitiar, inteligenta, luciditate, forta de stapanire si devotament in implinirea traditiei. Caracterizarea pe care i-o face naratorul este sugestiva. Se manifesta aici un caz particular al caracterizarii indirecte: procedeul "mastilor".